

ПЕЙО ЯВОРОВ
СТИХОТВОРЕНИЯ
1904

chitanka.info

МЕНЕ, МОМЕ, НЕ ЛЮБИ...

*Мене, моме, не люби,
скъпа младост не губи;
горък странник отдалече —
пусто зло ме тук довлече.*

*А оставих у дома
мила майка сам-сама:
тя въздиша днес и чака
да прегърне син юнака.*

*Че за нея съм един
аз и радост и надежда;
без едничкият и син
в старост кой ще я наглежда?*

МИНЗУХАР

Току-що пролетното слънце
изпрати първичка целувка
на полето —
и ти прибърза, минзухарче,
да вирнеш хубава главица
към небето.

На младата пролет първа рожбо,
кому е твоята усмивка
росна, блага?
О, нивга младенец невинен
така благат не е поглеждал
майка драга!

А никаква ли черна мисъл
под грейнало чело не криеш,
цвете мило?
Че може утре замразено
да клюмнеш мъртво, щом си толкоз
подранило?

Напразно питам. Ти спокойно
и радостно лице подлагаш
на лъчите,
тъй щедро днеска що разлива
засмяно блесналото слънце
в синевите.

Цъфти безгрижно! Тъй сърцето,
когато щастието грейне
и го стопли,

*не ще да знай бедите бъдни,
че в него място не намират
горки вопли.*

МЕЧТА

*Заклел се бих, видях те! Ала насън ли беше,
наяве ли — не зная; а беше ноц година,
че мъка, като огън, самотен ме гореше.
Тogaва ми се мярна... Така на бедуина,
в пустинята изгубен, се мерне палма млада
и мисли той: при нея кристал-вода извира
и бърза той към нея на отдих и прохлада,
а то мираж — от палма следа се не намира.
И ти мираж ли беше? Все пак видях те аз
и мисля те, и мисля — и чезна оттогаз.*

*По кротък лик те имам сестрица на луната,
зора през май нарекох усмивката ти блага,
да помня твоя поглед — аз гледам небесата,
гласа ти за да чувам — запрях си птичка драга...
На розата обикнах мириса ароматен,
че в него има нещо от твоя дъх небесен;
пленява ме зефирът — и как е той приятен,
как сладичко ми шепне за тебе мит чудесен.
А питам ли къде си, сърдечно глас ечи,
но всякога и всичко на питане мълчи.*

*Реша да те подиря. Залутан сред тълпата —
на страстите житейски попаднал в маскарада,
аз искам да узная под маските лицата...
Но ти ли там ще бъдеш? И мъка ме напада,
змия сърце ми гризе, че пак не те намирам.
Сред весели другари от чашата кипяща
тогаз утеха искам... но сякаш те съзирам
изправена край мене замислена, скърбяща —
и бягам аз разкаян; и само господ знай,*

какво в безсънни нощи тогава ме терзай...

ЗЛОВЕЩО МРЪЦИ СЕ НЕБЕТО...

*Зловещо мръци се небето,
лудува хала над морето,
сърдито кипнали вълни
огласяят нощни тъмнини.*

*Живот прекършен от бедата,
скръбта немирствува в душата,
безсилен яд кипи в гърди,
език проклетия реди...*

*Ще грейне слънце от небето,
ще млъкне хала — и в морето,
надлъж и шир по далнини,
ще дремнат яростни вълни.*

*Кога ще грейне и в душата
на примирение лучата?
Съдбата ще ли отреди
покой за болните гърди?*

СОНЕТ

*Към север беше моя път,
а ти отиваше на юг;
следи — заличи ги прахът,
не чуем днес един за друг.*

*Но мой сърдечен идеал,
звездице светла в нощен мрак,
живот и младост — бих ги дал,
да можех да те видя пак.*

*Мечта суетна... А в гърди
за мъка не остава мощ,
че там скръбта всечасно бди.*

*И съм обърнал ноц на ден,
денят обърнал съм на ноц —
за тебе сявга нажален...*

СЪРЦЕ, СЪРЦЕ, СМИЛИ СЕ КЛЕТО...

*Сърце, сърце, смири се клето, —
от зло предчувствие обзето,
защо тревожно биеш ти?
Съдбата даде ли ти нещо,
че днес, настръхнала зловещо,
да може да го похити?*

*Животът ли? Ах, той един е —
и ти не искаш да премине
без диря някаква в света;
но колко пъти си, унило,
изстивало към всичко мило
и пожелавало смъртта?*

РАЗДЯЛА

Цветана — девойка.

Богдан — юноша, въстаник.

Стая.

Цветана (*стои при прозореца и се вслушва навън. Далечно пушкане.*)

Богдан (*облечен въстанишки и въоръжен, явява се на вратата*).
Цветана!

Цветана (*дръпва се, вижда Богдана и застава смаяно посред стаята*).

Богдане! Нима...?

Богдан (*приближава развълнуван*).
Прощавай!

Цветана.

Боже, сън не е ли?

А днес ли...

Богдан.

Чуеш и сама.

(*Далечни викове: „Да живее България!“ Пушкания и камбанен звън.*)

Предател за другар сме взели...

И може би едничек ден,

едничек час — и щеше вече

да бъде късно; известен

войводата, че недалече

врагът е примка зарад нас
поставил, каза — и реши се...
Сега — зове ме божи глас, —
народният... А ти —

(Слага десница върху рамото ѝ.)

моли се
и нека господ защити
България.

Цветана *(просълзена)*.

И тебе още,
и всинца ни. Да помнищ ти,
че с твоя край — и моя до ще,
пази се...

Богдан *(целува я)*.

Миличко дете!
Живот, имот не наши само —
и на родината са те;
потребно бъде ли, тогаз —
погледай! — пушката на рамо,
през кръста сабя, че и аз
на своя ред... Оттам нататък
добро ли, зло ли отреди
съдбата, — дълъг или кратък
ще бъде пътя ми, — в гърди
ще имам сладката утеха —
че съм изпълнил дълг свещен.

(Зачестен камбанен звън.)

А чуй...! Оковите се снеха,
развит е кървавочервен
бунтовен пряпорец; юнакът
с юнака се здрависва там,

под него. Сбогом! Зная, чакат
съратници...

Цветана.

Постой! Едвам
не полудявам, — целуни ме...
(Богдан я целува.)
Тъй много бързаш, че... Уви!

Богдан.

Цветано! — Цвете, сладко име!
Целувам те, но забрави
пред святият алтар народен
любовника въстанал роб
и чакай *гражданин свободен*,
а иначе търси ме в гроб.
(*Далечна въстанишка песен. Сепнато.*)
Но аз...

Цветана (*хваща го за ръцете*).

Постой, почакай малко,
минутка още... Само, ах,
да знаеш колко ми е жалко, —
не знам защо... Така е — страх,
че може би... Но искам аз
тъй много друго да ти кажа,
тъй много — и върви тогаз;
ала напразно — да се смажа.
не иде дума на език.
(*Богдан прави леко движение.*)
Почакай...
(*Мълчание.*)
Ще ми се да можа
(като под слънчице-топлик
росата капка), щом положи
глава ей тук —
(*притиска се о него*)

и на часа
безследно аз да се изгубя
и с тебе слея — и да са
и кръв и плът едно. Ах, любя —
тъй както никоя... затуй
и клета съм...
(*глухо ридание; в това време из улиците пеят.*)

Въстаници (*приближаващи*).
Доста вече неволия от поганска тирания, —
пряпорец се вей,
хей!
Мила, ни е бащиния, —
ура, да живеј!

Богдан.
Свести се, мила!
Цветано, българко — и чуй!

Въстаници (*минуващи*).
С вражи орди в разправия,
за отнета слободия,
кръв ще да се лей,
хей!
Драга ни е бащиния, —
ура, да живеј!

Цветана (*като в сън*).
България...

Въстаници (*отдалечаващи се*).
Ще низвергнем тирания!
Слободия, слободия, —
кой я не милей?
Хей!
Скъпа ни е бащиния,
ура, да живеј!...

Цветана (заслушана — все тъй).

Да имам сила

за двамата...

(като изглежда Богдана, с растяща възтържност)

Отивай там,

на славен път... И ти — ! Тогава

и аз обикна ща те, знам,

сто пъти повече...

Богдан.

Познава

душа душата — и сега

видях аз *моята* Цветана.

Цветана (гледа го възхитена).

Юнак... Върви и не в тъга,

не в мъка — в радост ще остана.

Богдан.

Родино, скъпа ми е тя,

но жертвата ще бъде двойна —

и горд съм!

Цветана (прегръща го).

Време отлетя,

върви!

Богдан (като я целува)

Девойко най-достойна,

прощавай!

(Излазя бързешком)

Цветана.

Слаба съм жена —

и свързва женска орисия

ръцете... Буря и война —
това е негова стихия,
а моята — ?
(С копнение)
Но иначе, той —
и дни такива... Само с него
светът е свят... Соколът мой,
соколът ми! — Но вече де го?...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.